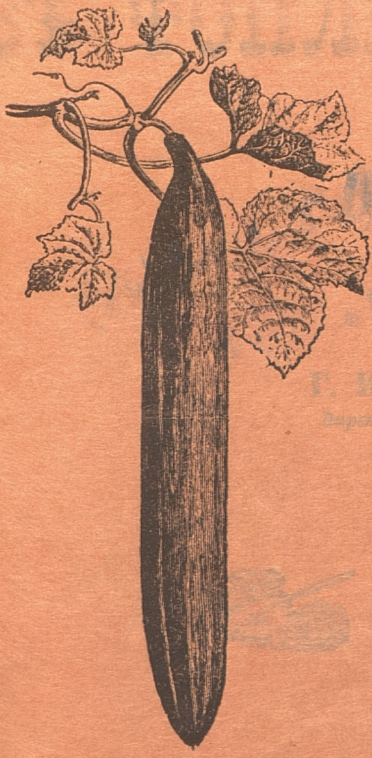
Държавно Подвижно Земледѣлческо Училище
въ Търновски окржгъ.

№ 5.

КУЛТУРАТА НА КРАСТАВИЦИТѢ ВЪ ТОПЛИЦИ.

Написалъ:
Г. Ив. Дачевъ,
директоръ на училището.

Изпраща се даромъ срѣщу 5 ст. пощенска марка.

ТЪРНОВО,
печатница на Х. Т. С. Фъртуновъ.
1910.

Държавно Подвижно Земледѣлческо Училище
въ Търновски окржгъ.

Ун. библиотека
Пловдив
Инв. № 2959
1946

№ 5.

КУЛТУРАТА НА КРАСТАВИЦИТѢ ВЪ ТОПЛИЦИ.

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ

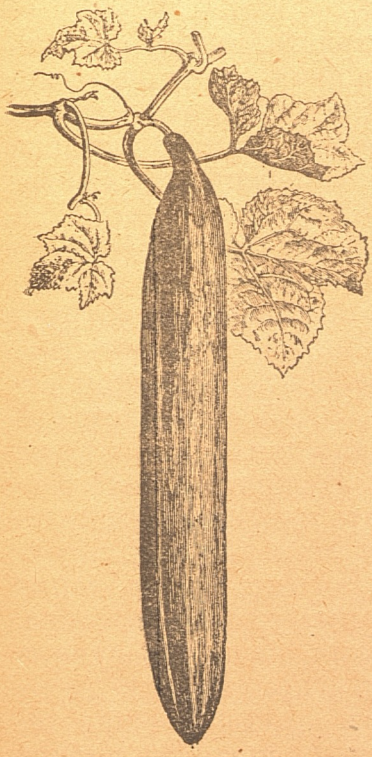
Написалъ:
Г. Ив. Дачевъ,
директоръ на училището.

ТЪРНОВО,
печатница на Х. Т. С. Фъртуновъ.
1910.

Културата на краставицитѣ въ топлици.

Ранната култура на краставицитѣ малко познаватъ нашитѣ градинари. Тя костува скъпо, но пъкъ затова е доста възнаградителна. Износна е само за градинари около голѣмитѣ градове, кждѣто краставицитѣ би намѣрили пазаръ съ добра цѣна.

фиг. 1.

За ранната култура винаги се прѣпоржчватъ раннитѣ, дълги, зелени, краставици (Concombre vert, long hatif), раннитѣ бѣли краставици (Conc. blanc hatif), рускитѣ краставици (Conc. de Russie) и краставицитѣ Ролизонъ телеграфъ (Conc. Rollisonis Telegraph) ф 1. Послѣдния сортъ е специално за културата въ оранжинери.

Раната култура на краставицитѣ става въ оранжинери (серове) и въ топлици съ 20°—25°С. топлина.

Културата на краставицитѣ въ

оранжинери е доста скжпа, изисква по-голѣмъ капиталъ и повече знания по градинарството; когато културата въ топлицитѣ изисква по-малъкъ капиталъ и може да направи всѣки заинтересованъ градинарь, стига да желае това и да умѣе тая култура.

Настоящата ми брошурка има за цѣль да запознае градинаря именно съ тая култура.

Културата на краставицитѣ въ топлици започва обикновено въ втората половина на м. декемврий Мѣстото, кждѣто ще бждатъ устроени топлицитѣ, трѣбва да бжде уцѣдно и запазено отъ сѣвернитѣ и западнитѣ вѣтрове.

На избраното мѣсто построяваме по указания по-долѣ начинъ единъ малъкъ горещь топликъ, който наоколо затрупваме съ земя. Въ тоя топликъ засѣваме краставичнитѣ сѣмена въ шихматни редове на разстояние 4-5 с.м. Засѣтитѣ сѣмена слѣдъ нѣколко дни поникватъ на двѣ листа (Cotyledons). На поникналитѣ растения до пекиранието имъ ежедневно даваме свѣтлина като отнимаме всѣка сутринь сламенитѣ рогозки; при топли дни прѣчистваме и въздуха въ топлика.

Младитѣ растения, като образуватъ първото листо надъ първитѣ двѣ (Cotyledons), пекираме ги въ другъ горещь топликъ толкова голѣмъ щото да побере всички растения. Построяването на тоя топликъ става сжщо по описания по-долѣ

начинъ 5—6 дни по-рано прѣди пекирането. Пекирането извършваме, или въ шахматни редове на разстояние 15 с.м., или въ малки саксийки, или кошчета сплетени отъ върба съ 8—10 с.м. въ диаметръ, като саксийкитѣ, или кошчетата, напълнени съ прѣсѣянъ градинарски боклукъ, нареждаме върху топлика и запълваме наоколо всѣка една съ пръсть.

Пекирането, било то въ редове или въ саксийки или кошчета, се извършва тъй: въ всѣкой редъ съ едно малко сждилце на опрѣдѣленитѣ разстояния направяме дупки, въ които внимателно засаждаме растенията до самитѣ листца. Ако въ топлика сме наредили съксийки или кошчета, то по сжщия начинъ засаждаме въ всѣка саксийка или кошче по едно растение. Засаденитѣ растения тутакси поливаме съ борука изъ низко*); слѣдъ това поставяме джамлъцитѣ, които закриваме съ сламенитѣ рогозки. Така закритъ топликътъ държимъ до слѣдния день (или до прѣхващане на растенията). Щомъ растенията се прѣхванатъ, отнимаме рогозкитѣ. По-нататъшната отгледа на пекиранитѣ растения се състои: въ поливане при намаление нормалната влага; въ даване ежедневно свѣтлина на растенията, като отнимаме всѣка сутринь сламенитѣ рогоски; въ даване чисть въздухъ (провѣтряне) при топли

*). Това поливане да става съ фина борукъ.

дни; въ плѣвене на бурянитѣ, ако такива се явятъ и въ прѣстоплюване на топлика съ натрупване наоколо му съ новъ горещь конски боклукъ, особено при по-голѣми студове.

Пекиранитѣ растения обикновено за три недѣли покарватъ по 3 — 4 листа. Щомъ добиятъ 4-то листо, трѣбва да ги покършимъ (пенсираме) на два листа. Кършенето на два листа трѣбва да се разбира безъ първитѣ двѣ листца (Cotyledons) т. е. тъй както е показано въ фигура 2. *а*. Съ това кършене принуждаваме растенията да покаратъ клони отъ пазухкитѣ на листата.

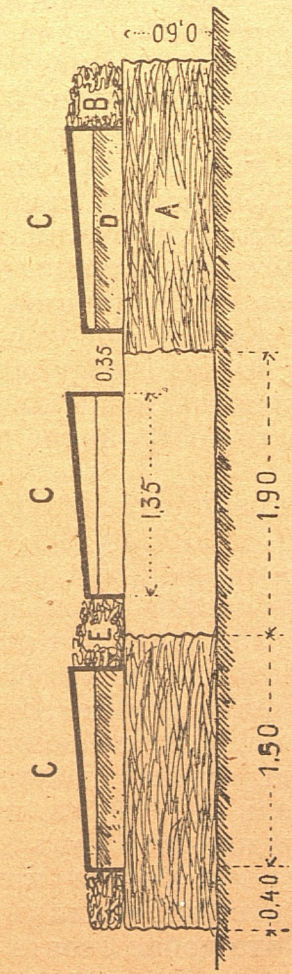

фиг. 2.
1-во кършене.

Растенията, отгледани до това положение, сж доста укрѣпнали, за да се посадятъ вече на постоянно мѣсто въ новъ горещь, топликъ построенъ 4 — 5 дни порано. Понеже растенията ще се засаждатъ на по 45 50 с.м. растояние, то ще трѣбва да се построи по-голѣмъ топликъ, въ който да може да се подържа отъ 20° — 25°С. топлина, каквато е необходима за ранната култура на краставицитѣ.

Построяването на такъвъ топликъ върху избраното за това мѣсто става съ прѣсенъ конски боклукъ и сухи листи

въ пропорция: 3 части конски боклукъ и 1 часть сухи листа отъ дървета. Ако

Фигура 3.
ГОРѢЩЪ ТОПЛИКЪ.

A. Подготвенъ топликъ.
B. Краенъ прѣстоплитель (acot).
C. Кофари съ джамлъцитѣ.
D. Градинарска пръсть съ изгнилъ боклукъ.
E. Пѣтека, запѣлнена съ прѣсенъ боклукъ.

УНИВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ

нѣма листи, послѣднитѣ могатъ да бждатъ замѣнени съ прѣкипѣлъ боклукъ

т. е. боклукъ лежалъ 1—2 мѣсица на купа. Боклука и листитѣ, прѣди да се употрѣбятъ за топлика, се разбиватъ и смѣсватъ добрѣ. При разбиването и смѣсването, ако се окаже суха, неомокрена отъ пикочьта на конетѣ слама, наросва се съ вода. Разбитиятъ и смѣсенъ съ листи боклукъ напластяваме съ вилата на забѣлѣзаното за това мѣсто. Нареждането на пластоветѣ става така, щото да се овържатъ и прѣтъпчатъ добрѣ, за да се не явятъ пукнатини въ топлика, които би станали причина за недобрия успѣхъ на растенията. Топликътъ се напластява на 60 с.м. дебелина, ако го построяваме въ края на м. януарий, или на 80 с.м. —, ако го построяваме по-рано — (ф. 3).

Върху подготвения топликъ нареждаме кофаритѣ съ джамлъцитѣ така, фиг. 3. с, с, с щото въ крайщата на всѣки топликъ да остане по 30—40 с.м. праздно мѣсто (пътека). Пътекитѣ B, E и F напълваме съ прѣсенъ конски боклукъ, който здравата притъпкваме. Въ крайщата топлика засипваме съ земя. Найпослѣ построения горещъ топликъ запълваме на 25 с.м. дебело съ изгнилъ прѣчистенъ градинарски торъ размѣсенъ на половина съ богата пръстъ*).

Въ така подготвения топликъ слѣдъ една седмица, когато добие своята темпе-

*) По подробни упътвания по построяване на топлицитѣ ще намѣрите въ брошурка № 1.

ратура, засаждаме на постояно мѣсто закрепналитѣ кършени растения. Това засаждане извършваме въ топълъ день, като предварително уравнимъ пръстьта въ топлика. Слѣдъ това съ една малка брѣздичка, теглина прѣзъ срѣдата на топлика по дължината му, опрѣдѣляме редътъ, по който ще трѣбва да бъдатъ засадени на 45—50 с.м. растояние растенията, т. е. въ единъ топликъ съ три джамлъка отъ 4 м. дължина да могатъ да се засадътъ отъ 8—9 растения (гнѣзда). Засаждането на растенията ще става заедно съ пръстьта около коренитѣ имъ, която още при изваждането имъ пазимъ да се не разпилява. За тая цѣль растенията се изваждатъ отъ топлика съ лопатка и едно по едно полека прѣнасяме при новия топликъ.

На забѣлѣзанитѣ мѣста направяме съ ржка или лопатката дупки съ дълбочина и ширина такава щото да може да се събиратъ растенията съ закрѣпналата около коренитѣ имъ пръсть. Поставенитѣ въ дупкитѣ растения се запълватъ и притъпкватъ полека така, че растенията да се засадятъ толкова дълбоко, колкото сж били на мѣстото си, откждѣто сж извадени. Ако растенията сж били въ саксийки, то изваждането имъ отъ саксийкитѣ става много леко. Достатъчно е саксийката да се обърне и хване съ едната ржка, и като се поразклати малко, растението съ пръс-

та остава въ ржката. Така всѣко извадено растение засаждаме по сѫщия начинъ на опрѣдѣлената за това дупка. При засаждането растенията на постояно мѣсто ще се гледа да се поставятъ тъй, че клонитѣ, които ще дадатъ, да повлѣкатъ къмъ двѣтѣ страни на кофаритѣ, а не по дължината на топлика.

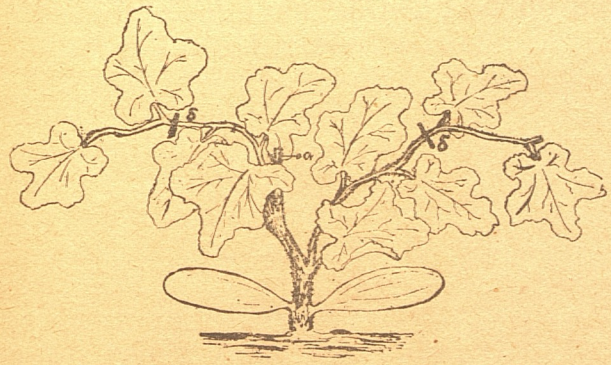
Слѣдъ засаждане на всѣки джамлъкъ тутакси поливаме растенията, затваряме джамлъка и покриваме съ сламенната рогозка. Така засадения топликъ, добрѣ напоенъ, затворенъ и покритъ съ сламенитѣ рогоски, държиме закритъ единъ или два дена, докато растенията се прѣхванатъ добрѣ. Слѣдъ това всѣки день сутринь откриваме рогозкитѣ и вечеръ ги поставяме.

Подиръ 3—4 дни постиламе подъ растенията цѣлия топликъ съ едра слама, за да задържаме умѣрена влага и да запазимъ клонитѣ, листитѣ, цвѣтоветѣ и плодоветѣ на растенията отъ разнитѣ болести, които вслѣдствено влагата би се явили и би повредили растенията.

Засаденитѣ на постоянно мѣсто растения, бързо развиватъ своитѣ клони.

Когато клонитѣ на всѣко растение достигнатъ една до долната страна, а другия до горната на кофара, кършимъ ги на 2-то или 3-то листо (ф. 4 *б*, *б*.); но често пѫти това кършение се извършва само на 4-то листо. Както при първото тъй и при второто кършене направени-

тѣ съ ножчето или ножичкитѣ рани се посипватъ съ счукана на прахъ негасена варь, за да се прѣдпазятъ отъ загни-

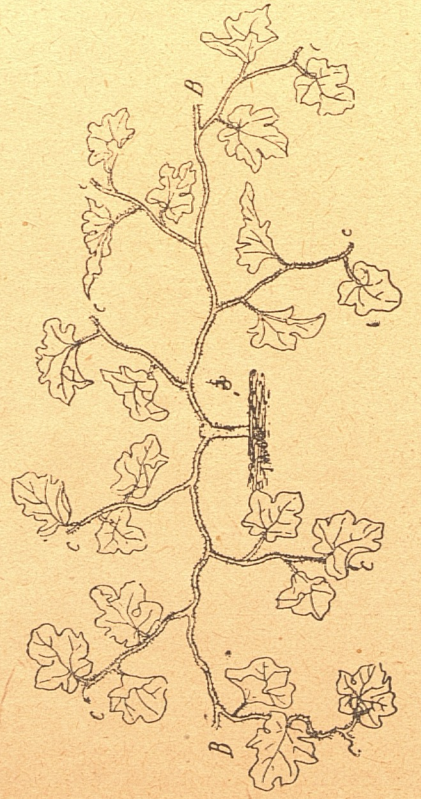
Фиг. 4.

2 ро кършене.

ване, каквото обикновенно се явява при по-голѣма влага Съ това второ кършене принуждаваме младитѣ растения да покаратъ отъ пазухкитѣ на листитѣ нови клонове, по които се явяватъ цвѣтоветѣ, като отъ пазухкитѣ на едни листи се явяватъ женски, а отъ пазухкитѣ на други — мѫжки цвѣтове. Често пѫти отъ пазухката на нѣкой листъ се явяватъ по нѣколко женски цвѣтове.

Нѣколко дни слѣдъ прѣцъфтяването (— оплодяването на женскитѣ цвѣтове), завързалитѣ плодове, кѫдѣто сѫ много, се разреждатъ, като на едно растение се оставатъ толкова краставици, колкото то може да изсхрани; обикновено се оставятъ отъ 10 –12 краставици.

Едноврѣмено съ тая работа, извършваме и третото кършене. То се състоѝ въ съкратяване на вторитѣ (плодоносни) клони надъ второто листо надъ плодоветѣ (ф. 5 С, С, С.).

фиг. 5. 3 то кършене.

Прѣзъ всичкото врѣме на растението на растението въ топлика градинарьтъ трѣбва да има грижата да имъ да-

ва нуждния въздухъ, свѣтлина и умѣрена поливка. Ако се яви трѣва и бурени, да се почистватъ.

Беридбата започва, когато краставицитѣ понаедрѣятъ и станатъ годни за ядене. Обикновенно реколтата почва слѣдъ третия мѣсецъ отъ засѣването на краставицитѣ. При всѣко бране прѣчистваме всички пожелтѣли листи, за да се дава възможность на младитѣ листи да растатъ и да се продължи живота на растенията.

Краставицитѣ въ топлицитѣ отъ голѣмата влага и студове по нѣкога се нападатъ отъ паразитната гѫба Scolecotrikhum melophthorum. Стъблото, листитѣ и плодоветѣ, нападнати отъ тая гѫба, добиватъ кафяви пятна, които се разширяватъ и вдълбяватъ въ тъканьта, вслѣдствие на което листитѣ окапватъ, плодоветѣ загниватъ и самитѣ растения умиратъ. Често пѫти градинаритѣ тая болесть мѣсятъ съ болестьта причинена отъ гѫбата Colletotrichum oligochoetum, която причинява почти сѫщитѣ врѣди.

Едничкото срѣдство противъ едната и другата болесть е да се отстранятъ причинитѣ за тѣхното появяване и да се изрязватъ и унищожаватъ на огъня нападнатитѣ части.

Листитѣ и цвѣтоветѣ на краставицитѣ по нѣкога страдатъ отъ **побѣляване**, което се причинява отъ гѫбата Sphxroteca Castagnei. Отстранява се, като лис-

титѣ и цвѣтоветѣ сж пръскатъ съ прахъ отъ сѣра (кюкюртъ). Распръскването на тоя прахъ става съ духало.

Листитѣ на краставицитѣ често пжти се опожеряватъ отъ гжбата Allernaria Brassicx. Срѣдство противъ тая мана е пръскането на краставицитѣ 2—3 пжти съ бордошка каша въ пропорция 1% синь камъкъ и 1% негасена варь. Пръскането трѣбва да прѣдшествува появяването на маната.

Изобщо пръскането на краставицитѣ съ бордошка каша е полезно да се прѣдприема на 3—4 пжти прѣзъ вегетациония периодъ за прѣдпазване на младитѣ растения и отъ други болести.

Като най-голѣмъ неприятель на краставицитѣ се счита сивия червей (grise — Acarus cucumeris); напада листитѣ, изгризва ги и съ това врѣди на растението. Може да се унищожи, като листитѣ на растенията се пръскатъ съ тютюнева отвора, въ която разбиваме малко черъ сапунъ и малко газъ.

Нощния червей (Agrotis) тоже врѣди. Едничкото срѣдство противъ тоя червей е да се събира и унищожава.

Листнитѣ въшки тоже нападатъ краставицитѣ.

Между многото срѣдства за истрѣблението имъ е „Квасина“ и зеления сапунъ. Квасина се продава на малки флакони (туби). Единъ флаконъ е за 50 литри вода и струва 90 ст. Може да се до-

стави отъ Българското земледѣлско дружество — София.

За 50 литри вода се взема 1 флаконъ квасинъ и 1 к.гр. зеленъ сапунь (Sapo veridi), който може да се купи отъ всѣка другерия или аптека за 2—2·50 лв. Квасина и сапуня се разтварятъ по отдѣлно въ по 6—7 литри топла вода, която се взема отъ 50-тѣхъ литри. Тия два разтвора се смѣсватъ въ общото количество вода. Съ така подготвената смѣсь напълнена въ пръскалка напръскваме нападнатитѣ листи и стѣбла на краставицитѣ. Най-много съ двѣ напръсквания въшкитѣ се унищожаватъ.

гр. Търново,

29 декемврий 1910 год.

Г. Ив. Дачевъ.

ВИШ. ТЕХНИЧЕСКО УЧИЛИЩЕ БИБЛИОТЕКА ПЛОВДИВ